



**REPUBLIKA SRPSKA  
VLADA**

**GENDER CENTAR – CENTAR ZA JEDNAKOST I  
RAVNOPRAVNOST POLOVA**



**Program:**

**Ljetna škola rodne ravnopravnosti**

**Univerzitet u Banjoj Luci**

**April 2011.**



United Nations Entity for Gender Equality  
and the Empowerment of Women

## Sadržaj

O programu .....	3
Opšte informacije .....	3
Cilj i svrha ljetne škole rodne ravnopravnosti .....	3
Forma organizovanja .....	4
Ciljne grupe.....	4
Kurikulum – sadržaj programa .....	4
Kadrovi.....	7
Vrijeme i mjesto održavanja ljetne škole .....	7
Parametri za finansijske troškove.....	7
Silabusi za tematske cjeline .....	8
Agenda.....	18
Dodatak 1: Biografije nastavnog kadra .....	20
Voditeljka škole: prof. dr Marijana Pajvančić .....	20
Doc. dr Milena Karapetrović.....	22
Doc. dr Gorana Đorić .....	24
Prof. dr Tatjana Đurić Kuzmanović .....	28
Mr Dragana Petrović.....	29
Prof. dr Dubravka Valić Nedeljković .....	30
Prof. dr Mile S. Dmičić .....	32
Doc. dr Danijela Majstorović .....	33
Dr Aleksandra Hadžić-Krnetić .....	35
Spomenka Krunić, dipl.iur. ....	36
Mr Jelena Milinović .....	38
Sandra Dukić.....	40

## **O PROGRAMU**

### **Opšte informacije**

U okviru Univerziteta u Banja Luci radi 16 fakulteta koji su uključeni u realizaciju projekta Ljetne škole rodni studija (Akademija umjetnosti, Arhitektonsko-građevinski fakultet, Ekonomski fakultet, Elektrotehnički fakultet, Mašinski fakultet, Medicinski fakultet, Poljoprivredni fakultet, Pravni fakultet, Prirodno-matematički fakultet, Rudarski fakultet, Tehnološki fakultet, Fakultet političkih nauka, Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta, Filološki fakultet, Filozofski fakultet, Šumarski fakultet), te Visoka škola unutrašnjih poslova Republike Srpske.

Rodne studije ne izučavaju se ni na jednome od pomenutih fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci.

Komparativna iskustva na univerzitetima u svijetu i okruženju (zemlje regiona) govore da se u kurikulumima fakulteta (po pravilu su to fakulteti na kojima se izučavaju humanističke nauke – filozofski, pravni, fakultet političkih nauka...) sve češće sreću sadržaji vezani za rodne studije bilo kao posebni moduli, bilo kao izborni predmeti ili se rodne studije, s obzirom na njihovu interdisciplinarnu prirodu, izučavaju i u okviru master ili doktorskih studija koje se organizuju kao interdisciplinarne studije na univerzitetu.

### **Cilj i svrha ljetne škole rodne ravnopravnosti**

Univerzitet u Banjoj Luci nastoji da u svoje programske sadržaje i aktivnosti uključi i obrazovanje u domenu rodne ravnopravnosti. Ciljevi kojima se rukovodimo su:

- Potreba za obrazovanjem na području rodne ravnopravnosti koja je tijesno povezana sa procesom pridruživanja Evropskoj uniji (rodni aspekt uključen je u sve sektorske politike EU što traži da se ova rodna ravnopravnost i njen interdisciplinarni sadržaj dobro poznaju kako bi se odgovorilo zahtjevima u procesu evropskih integracija);
- Potreba da se upoznaju standardi rodne ravnopravnosti sadržani u međunarodnim dokumentima koje je Bosna i Hercegovina ratifikovala kako bi oni mogli biti primijenjeni kako u zakonodavnoj djelatnosti tako i u praktičnom životu;
- Potreba da se, i u skladu sa Ustavom Republike Srpske, prepoznaju aktivnosti aktera društvenog i političkog života na ostvarivanju Ustavom garantovane ravnopravnosti polova i posebno obaveze države u vođenju politike jednakih mogućnosti;
- Potreba da se studenti obrazuju na ovom području kako bi uključujući se u proces rada sa sobom ponijeli i saznanja o rodnoj ravnopravnosti;
- Potreba da se rodna ravnopravnost upozna u njenom interdisciplinarnom sadržaju.

## Forma organizovanja

U okviru ovog projekta, rodne studije bi se realizovale u formi ljetne škole rodne ravnopravnosti. To bi omogućilo da se sagledaju prva iskustva i na bazi ovih iskustava započne profilisanje univerzitetskog obrazovanja na području rodne ravnopravnosti.

## Ciljne grupe

Na studije u okviru ljetne škole rodne ravnopravnosti Univerziteta u Banja Luci bili bi uključeni:

- Studenti završnih godina sa svih fakulteta (ukupno do 35 polaznika/ca);
- Zaposleni u Gender centru – Centru za jednakost i ravnopravnost polova ili u državnoj upravi (ukupno do 5 polaznika/ca).

Ljetnu školu pohađalo bi ukupno do 40 polaznika/ca.

Među polaznicima ljetne škole obezbjeđuje se da najmanje 40% polaznika/ca bude iz grupacije manje zastupljenog pola.

## Kurikulum – sadržaj programa

Tematske cjeline koje obuhvata program ljetne škole odnosile bi se na sljedeće oblasti:

### **1. Rod i društvo – kontekstualni okvir za razumijevanje rodne ravnopravnosti** (3 časa)

(doc. dr Milena Karapetrović – voditeljka kursa, prof. dr Marijana Pajvančić, mr Jelena Milinović)

**Od osnovnih pojmova rodne ravnopravnosti do filozofije ljudskih (ženskih) prava:** Feminizam i društveno-istorijski okvir razvoja pojmova roda – od ženskog pokreta do ravnopravnog učešća u akademskoj zajednici; Osnovni pojmovi (teorijski i praktični aspekti kreiranja pojmova i objašnjenja); Osnove ljudskih prava i njihova važnost u razvoju demokratskog društva (filozofsko-sociološki okvir, istorijat, Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima); Uloga i mjesto ženskih prava u okviru ljudskih prava.

**Političko reprezentovanje:** Zakonski okvir: temelj uspostavljanja rodne ravnopravnosti (od usvajanja zakona do implementacije).

**Učešće žena u javnom i političkom životu Republici Srpskoj:** Predstavljanje pokazatelja o zastupljenosti žena u institucijama u Republici Srpskoj.

### **2. Obrazovanje, ljudski resursi i rodna ravnopravnost** (3 časa)

(doc. dr Gorana Đorić – voditeljka kursa, dr Aleksandra Hadžić Krnetić)

**Pravo na obrazovanje kao ljudsko pravo - međunarodni standardi:** standardi koji se tiču pristupa obrazovanju; standardi koji se tiču sadržaja obrazovanja.

**Pristup različitim nivoima obrazovanja – statistički pokazatelji u komparativnoj perspektivi:** obrazovna struktura muškaraca i žena; polna segregacija u obrazovanju na različitim nivoima obrazovanja kao izvor polne profesionalne segregacije; položaj žena u nastavi i nauci.

**Rodni sadržaj obrazovnih programa: Obrazovanje za rodne uloge ili obrazovanje za rodnu ravnopravnost?** analiza sadržaja nastavnih programa i udžbenika; rodna ravnopravnost i građansko vaspitanje i obrazovanje; hidden curriculum (skriveni program); integrisanje rodne perspektive u obrazovne programe i obrazovni proces; rodna osjetljivost naučne teorije i metodologije: naučna konstrukcija i dekonstrukcija rodne organizacije društvene stvarnosti.

### **3. Normativno – pravni i institucionalni okvir rodne ravnopravnosti (6 časova)**

(prof. dr Marijana Pajvančić – voditeljka kursa, prof. dr Mile Dmičić, Spomenka Krunic i dr Darko Radić kao asistent)

**Normativni okvir ravnopravnosti polova:** Međunarodni izvori (opšti sistem ljudskih prava, evropski sistem ljudskih prava, izveštavanje o primeni standarda); Ustav Republike Srpske i garancije rodne ravnopravnosti; Zakon o ravnopravnosti polova; Subsidijerno zakonodavstvo; Implementacioni instrumenti (Strategije)

**Institucionalni mehanizmi:** Parlamentarni mehanizmi (Odbor za ravnopravnost polova); Vladina tela (Gender centar Republike Srpske); Ombudsman; Lokalni mehanizmi za ravnopravnost polova; Sistem zaštite (unutrašnje pravo – sud; ustavni sud; međunarodni pravo – nadzor, izvještavanje, preporuke i međunarodna sudska zaštita).

### **4. Rodna ravnopravnost u ekonomiji (6 časova)**

(prof. dr Tatjana Đurić Kuzmanović – voditeljka kursa, mr Jelena Milinović i mr Anita Šimundža kao asistent)

**Rodnost i ekonomska metodologija:** Rodni jaz u ekonomiji, objektivnost ekonomije i patrijarhalna osnova ekonomskih agenata – „racionalni ekonomski muškarac“ (kao prototip zaposlenog, poslodavca, roditelja...); ekonomski domeni – ekonomija njege (poklona), ekonomija tržišta (razmjene) i ekonomija države (redistribucije); zanemarivanje ekonomije staranja (ekonomije njege i brige, neplaćenog rada) i izjednačavanje ekonomske analize individue i domaćinstva; ekonomski pokazatelji – nevidljivost žena zahvaljujući nedostatku rodno disagregiranih ekonomskih varijabli.

**Rodnost i ključni ekonomski domeni:** Rodnost i mikroekonomija - porodica, domaćinstvo i neplaćena ekonomija staranja; alokacija resursa u okviru domaćinstva (unitarni i pregovarački modeli); rodnost i makroekonomija - tržišta rada i kapitala, rodni efekti strukturnih prilagođavanja i međunarodne trgovine; kreiranje i raspodjela bogatstva kroz privatni sektor,

državnu ekonomiju usluga, ekonomiju njege i neprofitni sektor; rodno i ekonomska politika - uloga države u ekonomiji; efekti makroekonomske politike na muškarce i žene i efekti rodno zasnovanih društvenih, ekonomskih i političkih razlika muškaraca i žena na makroekonomske odluke i ograničenja; instrumenti rodno osjetljive ekonomske politike.

**Rodno budžetiranje:** Budžet, budžetski proces i rodno osjetljivo budžetiranje; rodnobudžetske inicijative u različitim zemljama sveta i u EU; zajedničke karakteristike rodnobudžetskih inicijativa; ključni principi i standardni instrumenti rodnobudžetske analize; organizovanje rodnog budžetiranja; lociranje i obuhvatnost; ključne rodnobudžetske strategije; efekti i koristi rodnog budžetiranja, otvorena pitanja i izazovi.

#### 5. *Rodna dimenzija kulturnog i umjetničkog stvaralaštva* (5 časova)

(mr Dragana Petrović – voditeljka kursa, Sandra Dukić)

**Značaj kulture i umjetnosti za oblikovanje rodni odnosa:** kultura i umjetnost – elementi civilizacije; problemi normiranja ovih oblasti; kulturni obrasci, formiranje stavova; međunarodni standardi i obaveze.

**Rodne uloge u kulturi i umjetnosti, arhetipi i stereotipi:** umjetnički slojevi i umjetničko nasleđe; arhetipi, rodne uloge kroz mitologiju; stereotipi, unaprijed zauzeti/naslijeđeni stavovi.

**Predstava žene kroz istoriju umjetnosti:** pregled predstavljanja žene i njene društvene uloge kroz istoriju umjetnosti; komparacija predstave žene u umjetnosti i njenog mjesta u porodici i društvu.

**Žena kao subjekat, žena kao objekat:** postoji li ženska i muška umjetnost; žena kao subjekt - žensko stvaralaštvo; žena kao objekat – muškarci zamišljaju/izmišljaju ženu.

**Moderno doba - žena i pop kultura:** žena i masovna kultura, industrija zabave.

**Kakva je budućnost rodne ravnopravnosti u kulturi:** kako obezbijediti rodnu ravnopravnost u kulturi i umjetnosti; feministička kultura, politička korektnost; sloboda stvaralaštva i izražavanja; šta je prava poruka i kakve su univerzalne vrijednosti.

#### 6. *Mediji u rodnom ključu* (5 časova)

(prof dr Dubravka Valić Nedeljković – voditeljka kursa, doc dr Danijela Majstorović i mr Maja Mandić kao asistent)

**Istraživanja medija:** teorija maksimalnog učinka; teorija minimalnog učinka; kulturne studije.

**Feministička istraživanja medija:** stereotipi i socijalizacija; ideologija; pornografija.

**Tip medija u kontekstu roda:** feministički mediji; mediji za žene; mediji nemarkirani rodno.

**Uloga žene u medijima:** žena kao autorka; žena kao akterka; žena kao objekat.

<b>Metode rada i diploma ljetne škole:</b>
--

Interaktivna nastava; polaganje ulaznog testa - opšta znanja o rodnoj ravnopravnosti i završnog testa iz oblasti koju kandidat/kandidatkinja odabere.

Nakon završetka škole dodjeljuje se isprava – sertifikat kojim se dokazuje da je kandidat/kandidatkinja uspješno završio/la ljetnu školu. Uz diplomu (sertifikat) se u dodatku dostavlja i sadržaj programa koji je u školi realizovan.

Kandidati koji uspješno savladaju program škole apsolvirali su program koji bi nosio 2 do 4 ESPB.

U perspektivi, program bi trebalo pripremiti za akreditovanje i podnijeti zahtjev za akreditovanje, kako bi studenti koji izaberu ove interdisciplinarnе studije mogli ostvariti broj ESPB koji odgovara izbornom predmetu na opštim studijama (jedan semestar sa po 2 časa aktivne nastave).

## **Kadrovi**

Za svaku od tematskih cjelina na programu (ukupno 6 tematskih cjelina) bilo bi angažovano najviše po dva nastavnika (jedan bi koncipirao sadržaj kursa), po mogućnosti po jedan domaći i jedan inostrani ekspert/ekspertkinja, što je, dakle, najviše do 18 profesora/profesorki. U radu škole bi na pojedinim temama, u okviru praktičnog rada, bili angažovani i mlađi saradnici u statusu asistenata.

## **Vrijeme i mjesto održavanja ljetne škole**

Vreme održavanja ljetne škole je u periodu 22-27.08.2011, ukupno šest dana, od kojih se u toku pet dana odvija nastava, a šesti dan je rezervisan za završnu diskusiju i podjelu sertifikata.

Prostor u kome se održavaju predavanja – Univerzitet u Banjoj Luci.

Vrijeme u kome se odvija nastava je od 9 do 16 časova.

## **Parametri za finansijske troškove**

Maksimalno 40 polaznika/polaznica škole.

Maksimalno 18 eksperata/ekspertkinja angažovanih za izvođenje programa.

Trajanje škole 5 dana, ukupno 30 časova predavanja.

## SILABUSI ZA TEMATSKE CJELINE

**Tematska cjelina 1: Rod i društvo: kontekstualni okvir za razumijevanje rodne ravnopravnosti (3 časa)**

**Kadrovi koji realizuju ovu tematsku cjelinu:**

doc dr Milena Karapetrović, prof. dr Marijana Pajvančić, mr Jelena Milinović

**Sadržaj:**

***Od osnovnih pojmova rodne ravnopravnosti do filozofije ljudskih (ženskih) prava***

Feminizam i društveno-istorijski okvir razvoja pojmova roda – od ženskog pokreta do ravnopravnog učešća u akademskoj zajednici;

Osnovni pojmovi (teorijski i praktični aspekti kreiranja pojmova i objašnjenja);

Osnove ljudskih prava i njihova važnost u razvoju demokratskog društva (filozofsko-sociološki okvir, istorijat, Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima);

Uloga i mjesto ženskih prava u okviru ljudskih prava.

***Političko reprezentovanje***

Zakonski okvir: temelj uspostavljanja rodne ravnopravnosti (od usvajanja zakona do implementacije).

***Učešće žena u javnom i političkom životu Republike Srpske***

Predstavljanje pokazatelja o zastupljenosti žena u institucijama u Republici Srpskoj.

**Literatura:**

1. Mršević Zorica (prir.) *Rečnik osnovnih feminističkih pojmova*, Beograd, IP Žarko Albulj, 1999.
2. Papić Žarana and Lydia Sklevicky (eds.), *Antropologija žene*, Beograd, Prosveta, Beograd, 1983.
3. Papić Žarana *Sociologija i feminizam. Savremeni pokret i misao o oslobodjenju žena i njegov uticaj na sociologiju*, Beograd, Istraživačko - izdavački centar SSO Srbije, 1989.
4. Milinović Jelena, Krunic Spomenka, *Učešće žena u političkom i javnom odlučivanju u Republici Srpskog*, Banja Luka, Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Republike Srpske, 2011.



**Kadrovi koji realizuju ovu tematsku cjelinu:**

doc dr Gorana Đorić, dr Aleksandra Hadžić Krnetić

**Sadržaj:**

***1. Pravo na obrazovanje kao ljudsko pravo - međunarodni standardi i pristup različitim nivoima obrazovanja – statistički pokazatelji u komparativnoj perspektivi***

1.1 Identifikacija ključnih odrednica u međunarodnim i nacionalnim dokumentima koji definišu standarde rodne ravnopravnosti u obrazovanju

- pristup obrazovanju

- sadržaj obrazovanja

1.2 Pregled institucionalnih mehanizama ostvarivanja i praćenja standarda rodne ravnopravnosti u obrazovanju.

1.3 Pregled i analiza statističkih pokazatelja u komparativnoj perspektivi:

- obrazovna struktura muškaraca i žena;

- polna segregacija u obrazovanju na različitim nivoima obrazovanja kao izvor polne profesionalne segregacije;

- položaj žena u nastavi i nauci.

***2. Rodni aspekti i rodna perspektiva obrazovanja. Rodni sadržaj obrazovnih programa: Obrazovanje za rodne uloge ili obrazovanje za rodnu ravnopravnost?***

2.1 Analiza sadržaja nastavnih programa i udžbenika

2.2 Rodna ravnopravnost i Građansko vaspitanje i obrazovanje

2.3 Hidden curriculum (skriveni program)

2.4 Integrisanje rodne perspektive u obrazovne programe i obrazovni proces

2.5 Rodna osjetljivost naučne teorije i metodologije: naučna konstrukcija i dekonstrukcija rodne organizacije društvene stvarnosti

**Literatura:**

1. UNESCO Konvencija protiv diskriminacije u obrazovanju

2. Preporuka 1281 Saveta Evrope o rodnoj ravnopravnosti u obrazovanju (1995)

3. Preporuka CM/Rec(2007)13 Komiteta Ministara državama članicama o gender mainstreaming-u u obrazovanju (2007)
4. Mapiranje mizoginije u Srbiji: diskursi i prakse (II tom), prir. Marina Blagojević, Beograd: AŽIN, 2005. (odabrani radovi)
5. Ivanović Nevena, Obrazovanje žena: izazov zajednici?, Feminističke sveske, <http://www.womenngo.org.yu/feministicka/tekstovi/nevena-ivanovic.pdf>
6. Novi društveni ugovor između žena i muškaraca: uloga obrazovanja, Zbirka radova, Strazbur, 2000, [http://www.coe.int/t/e/human\\_rights/equality/PDF\\_EG-ED\(2000\)13\\_Serbian.pdf](http://www.coe.int/t/e/human_rights/equality/PDF_EG-ED(2000)13_Serbian.pdf) (odabrani radovi)
7. Bogdanović Marija, Žene u obrazovanju i nauci, Sociologija, 4/2006.
8. D. Stjepanović-Zahrijevski, D. Gavrilović, N. Petrušić, 2010, Obrazovanje za rodnu ravnopravnost: Analiza nastavnog materijala za osnovu i srednju školu, UNDP, Beograd.
9. Gorana Đorić, N. Žunić, T. Obradović-Tošić, 2010, Obrazovanje za rodnu ravnopravnost: Analiza nastavnog materijala za Građansko vaspitanje, UNDP, Beograd.
10. Gizela Projšof (2008) Kako odgajati ćerke, Dereta (izabrani delovi)

<b>Tematska cjelina 3: Normativno – pravni i institucionalni okvir rodne ravnopravnosti (6 časova)</b>
--

**Kadrovi koji realizuju ovu tematsku cjelinu:**

prof dr Marijana Pajvančić prof dr Mile Dmičić, Spomenka Krunic i dr Darko Radić kao asistent

**Sadržaj:**

**1. Normativni okvir prava na ravnopravnost polova / standardi, primjena, nadzor i izvještavanje**

1.1 Međunarodni izvori ljudskih prava i ženskih ljudskih prava

1.1.1 Globalni sistem ljudskih prava u okviru OUN

- Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima
- Pakt o građanskim i političkim pravima i opcioni protokol
- Pakt o socijalnim i ekonomskim pravima i opcioni protokol
- Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena
- Konvencija o političkim pravima žena
- Pekinška deklaracija i akcioni plan
- Milenijumski ciljevi (treći milenijumski cilj)
- Rezolucije Savjeta bezbjednosti 1325

### 1.1.2 Evropski regionalni sistem ljudskih prava

- Evropska konvencija o zaštiti ljudskih i građanskih prava
- Direktive Savjeta ministara EU

## 1.2 Pravni sistem Republike Srpske i rodna ravnopravnost

### 1.2.1 Normativne garancije rodne ravnopravnosti

- Ustav i garancije rodne ravnopravnosti
- Zakon o ravnopravnosti polova i garancije rodne ravnopravnosti
- Subsidiorno zakonodavstvo i garancije rodne ravnopravnosti (radno zakonodavstvo, zakoni o izborima, kazneno zakonodavstvo, porodično zakonodavstvo, zakoni o zdravstvenoj zaštiti; zakoni o socijalnoj zaštiti...)

### 1.2.2 Instrumenti implementacije normativnih garancija rodne ravnopravnosti

- Strategije
- Preporuke međunarodnih tijela

## **2. Institucionalni mehanizmi (unutrašnje pravo i komparativna iskustva)**

### 2.1 Parlamentarna tijela (Odbor za ravnopravnost polova)

- Izbor i sastav
- Nadležnosti i učešće u odlučivanju

### 2.2 Vladina tijela (Gender Centar)

- Izbor
- Nadležnosti i učešće u odlučivanju

### 2.3 Nezavisni organi (ombudsman, povjerenik za ravnopravnost...)

- Izbor
- Nadležnosti – zaštita ljudskih prava

### 2.4 Lokalni mehanizmi za ravnopravnost polova

- Oblici organizovanja
- Nadležnost

### 2.5 Sistem zaštite rodne ravnopravnosti – institucije i instrumenti

- unutrašnje pravo – sud, Ustavni sud,

- međunarodni pravo – monitoring, izvještavanje, preporuke i međunarodna sudska zaštita

**Literatura:**

1. Međunarodni izvori ljudskih prava – evropski instrumenti – izabrani dokumenti, I, II i III, Agencija za ravnopravnost polova BiH, Gender Centar – Centar za jednakost polova Republike Srpske i Gender centar Federacije BiH
2. Konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena
3. Zbornik *Ustav i rodna ravnopravnost*, Podgorica, Kancelarija za ravnopravnost polova Vlade Crne Gore, 2007.
4. Zbornik *Ombudsman protiv dvostruke diskriminacije žena*, Pokrajinski ombudsman, Novi Sad, 2008.
5. Priručnik *Putevi ostvarivanja rodne ravnopravnosti i jednakih mogućnosti – od ideje do prakse*, drugo izdanje, Beograd, Savet za ravnopravnost polova Vlade Republike Srbije, 2007, str. 11 – 309.
6. Priručnik *Izveštavanje po Konvenciji o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama*, Novi Sad, Zavod za ravnopravnost polova, 2007.
7. prof dr Marijana Pajvančić – *Pravo na ravnopravnost polova*, Novi Sad, Zavod za ravnopravnost polova, 2008. godine
8. prof dr Marijana Pajvančić – *Ustavni okvir ravnopravnosti polova*, Novi Sad, Pravni fakultet – Centar za izdavačku delatnost, 2010.
9. prof dr Zorica Mršević – *Ka demokratskom društvu – sistem izbornih kvota*, Beograd, Institut društvenih nauka, 2007 (str. 15 – 42 i 62 - 79)

<b>Tematska cjelina 4: Rodna ravnopravnost u ekonomiji (6 časova)</b>
---

**Kadrovi koji realizuju ovu tematsku cjelinu:**

prof dr Tatjana Đurić Kuzmanović, mr Jelena Milinović i mr Anita Šimundža kao asistent

**Sadržaj:**

**1. Rodnost i ekonomska metodologija**

1.1 Rodno osjetljiva ekonomska metodologija

1.1.1. Rodni jaz u ekonomiji

1.1.2. Objektivnost ekonomije

1.2 Patrijarhalna osnova ekonomskih agenata – „racionalni ekonomski muškarac“ (kao prototip zaposlenog, poslodavca, roditelja...)

1.3 Ekonomski pokazatelji – nevidljivost žena zahvaljujući nedostatku rodno disagregiranih ekonomskih varijabli

**2. Rodnost i ključni ekonomski domeni** – zanemarivanje ekonomije njege (ekonomije neplaćenog rada) i izjednačavanje ekonomske analize individue sa analizom domaćinstva.

2.1 rodnost i mikroekonomija - porodica, domaćinstvo i neplaćena ekonomija nege; alokacija resursa u okviru domaćinstva (unitarni i pregovarački modeli)

2.2 rodnost i makroekonomija – tržišta rada i kapitala, rodni efekti strukturnih prilagođavanja i međunarodne trgovine; ekonomija njege (poklona), ekonomija tržišta (razmjene) i ekonomija države (redistribucije); kreiranje i raspodjela bogatstva kroz privatni sektor, državnu ekonomiju usluga, ekonomiju njege i neprofitni sektor.

2.3 rodnost i ekonomska politika - uloga države u ekonomiji i ekonomska politika – efekti makroekonomske politike na muškarce i žene i efekti rodno zasnovanih društvenih, ekonomskih i političkih razlika na makroekonomske odluke i ograničenja; instrumenti rodno osjetljive ekonomske politike.

### **3. Budžet i rodno budžetiranje**

3.1 Standardni instrumenti rodnobudžetske analize koji pokrivaju sve faze i nivoe budžetskog procesa

3.1.1. Instrument 1. Rodno-osjetljiva ocjena politike tj. sektorskih reformi

3.1.2. Instrument 2. Rodno-disagregirane procjene svih korisnika budžeta

3.1.3. Instrument 3. Rodno-disagregirana analiza obima javne potrošnje

3.1.4. Instrument 4. Rodno-disagregirana analiza korišćenja vremena

3.1.5. Instrument 5. Rodno-svjesni okvir srednjoročne ekonomske politike

3.1.6. Instrument 6. Rodno-svjesna budžetska izjava svakog ministarstva i Vlade

3.1.7. Instrument 7. Disgregirana analiza javnih prihoda

3.2 Rodnobudžetske inicijative u različitim zemljama svijeta i u EU

3.2.1 Zajednički principi i karakteristike rodnobudžetskih inicijativa

3.3 Organizovanje rodnog budžetiranja - lociranje i obuhvatnost

3.4 Efekti i koristi rodnog budžetiranja, otvorena pitanja i izazovi

#### **Literatura:**

1. Sandra Harding, 'Can Feminist Thought Make Economics More Objective?' *Feminist Economics* 1 (1) 1995, pp.7-32

2. Irene van Staveren, *Feminist economics: Setting out the parameters*, 2005, WIDE, <http://www.wide-network.org/index.jsp?id=81>.  
[http://www.eurosur.org/wide/eco%20lit/CB\\_VanStaveren.htm](http://www.eurosur.org/wide/eco%20lit/CB_VanStaveren.htm)  
New gender equity index 2008 Source: Social Watch  
[http://www.socialwatch.org/en/avancesyRetrosesos/IEG\\_2008/index.htm](http://www.socialwatch.org/en/avancesyRetrosesos/IEG_2008/index.htm)
3. Tatjana Djuric Kuzmanovic 'Introduction to Feminist Economics: Household, Market and State', 2005, *Globalizacija.com*, <http://www.globalizacija.com/docen/e0017ram.htm>
4. Diane Elson, 'Feminist Economics Challenges Mainstream Macroeconomics' *IAFFE Newsletter*, 14(3), 2004, pp. 6-9 [http://www.globalizacija.com/doc\\_en/e0027ram.htm](http://www.globalizacija.com/doc_en/e0027ram.htm)
5. Appendix 4 of World Bank, *Engendering Development: Through Gender Equality in Rights, Resources and Voice*, Oxford: Oxford University Press, 2002, pp. 307 –312
6. Nilufer Cagatay, 'Engendering Macro-economics', in: Martha Gutierrez (ed.), *Macroeconomics. Making Gender Matter. Concepts, Policies and Institutional Change in Developing Countries*, London, New York: Zed Books, GTZ, 2003, pp. 22-41
7. Tatjana Djuric Kuzmanovic, 'Gender Budgeting and Initiatives in Serbia' [http://www.globalizacija.com/doc\\_en/e0002rob.htm](http://www.globalizacija.com/doc_en/e0002rob.htm)
8. Andy Norton and Diane Elson, 2002, 'Key Issues in Understanding Budget Processes' in: *What is Behind the Budget? Politics, Rights, and Accountability in the Budget Process*. London: ODI, pp. 5-14 <http://www.humanrightstools.org/dir/detail/link-335.html>
9. Tatjana Đuric Kuzmanovic, *Ka rodnom budžetiranju: vodič*, Futura i ŽSI, 2007.

<b>Tematska cjelina 5: Rodna dimenzija kulturnog i umjetničkog stvaralaštva</b> (5 časova)
--

**Kadrovi koji realizuju ovu tematsku cjelinu:**

mr Dragana Petrović i Sandra Dukić

**Sadržaj:**

**1. Značaj kulture i umjetnosti za oblikovanje rodnih odnosa**

- 1.1 Kultura i umjetnost – elementi civilizacije
- 1.2 Problemi normiranja ovih oblasti
- 1.3 Kulturni obrasci, formiranje stavova
- 1.4 Međunarodni standardi i obaveze

**2. Rodne uloge u kulturi i umjetnosti, arhetipi i stereotipi**

- 2.1 Umjetnički slojevi i umjetničko nasleđe
- 2.2 Arhetipi, rodne uloge kroz mitologiju
  - 2.1 Stereotipi, unaprijed zauzeti/naslijeđeni stavovi

## 2.2 Primjeri, diskusija

### **3. Predstava žene kroz istoriju umjetnosti**

#### 3.1 Pregled predstavljanja žene i njene društvene uloge kroz istoriju umjetnosti:

- 3.1.1 Najstarije predstave (preistorija)
- 3.1.2 Pregled antičke umjetnosti (stari vijek)
- 3.1.3 Pregled hrišćanske umjetnosti (srednji vijek)
- 3.1.4 Pregled evropske umjetnosti (od novi vek do xx vijeka)
- 3.1.5 Pregled ne-evropskih umjetnosti (islam, daleki istok)
- 3.1.6 Pregled umjetnosti novog doba (XX vijek)

#### 3.2 Komparacija predstave žene u umjetnosti i njenog mjesta u porodici i društvu

### **4. Žena kao subjekat, žena kao objekat**

#### 4.1 Postoji li ženska i muška umjetnost

- 4.1.1 Podela umjetnosti: dur/mol, epsko/lirsko, muško/žensko

#### 4.2 Žena kao subjekt - žensko stvaralaštvo:

- 4.2.1 Svijet viđen iz ženskog ugla
- 4.2.2 Sudbina žena umjetnica

#### 4.3 Žena kao objekt – muškarci zamišljaju/izmišljaju ženu

- 4.3.1 Žena viđena iz muškog ugla
- 4.3.2 Muška identifikacija sa ženskim

### **5. Moderno doba - žena i pop kultura**

#### 5.1 Žena i masovna kultura, industrija zabave

- 5.1.1 Mentalitet potrošačkog društva
- 5.1.2 Žena i mediji, žuta štampa

Primjeri, diskusija

5.1.3 Marketing i oglašavanje, zloupotreba žena

Primjeri, diskusija

5.1.4 Otrov pornografije

## **6. Kakva je budućnost rodne ravnopravnosti u kulturi**

6.1 Kako obezbijediti rodnu ravnopravnost u kulturi i umjetnosti

6.2 Feministička kultura, politička korektnost

6.3 Sloboda stvaralaštva i izražavanja

6.1.1 Ima li „opravdane cenzure“

6.1.2 Može li se „peglati“ umjetnost

6.1.3 „Primijenjena“ tj. „poučna“ umjetnost

6.4 Šta je prava poruka i kakve su univerzalne vrijednosti

### **Literatura:**

1. Georges Duby et Michelle Perrot: *Histoire des femmes*, Paris, 1991
2. Susan Sontag: *Women, Art and Politics of Culture*, New York, 1981
3. Michelle Zombalist Rosaldo and Louise Lamphere: *Women, Culture and Society*, Stanford, 1974
4. Sardar and Loon: *Introducing Cultural Studies*, New York, 1998
5. Ben Agger: *Gender, Culture and Power*, Westport, 199
6. Žorž Dibi i Filip Arijes: *Istorija privatnog života*, I-V, 2000-2004
7. Robert Grevs: *Grčki mitovi*, Beograd, 1974
8. Žarana Papić: *Polnost i kultura*, Zemun, 1997
9. Dr. Dušan Marinković: *Umetnost i rod*, Novi Sad, 2003
10. Publikacije Centra za ženske studije, časopis Genero

### **Tematska cjelina 6. Mediji u rodnom ključu (5 časova)**

#### **Kadrovi koji realizuju ovu tematsku cjelinu:**

prof dr Dubravka Valić Nedeljković, doc dr Danijela Majstorović i mr Maja Mandić kao asistent

#### **Sadržaj:**

#### **Istraživanja medija**

- Teorija maksimalnog učinka



- Teorija minimalnog učinka
- Kulturne studije

### ***Feministička istraživanja medija***

- Stereotipi i socijalizacija
- Ideologija
- Pornografija

### ***Tip medija u kontekstu roda***

- Feministički mediji
- Mediji za žene
- Mediji nemarkirani rodom

### ***Uloga žene u medijima***

- Žena kao autorka
- Žena kao akterka
- Žena kao objekat

### **Literatura:**

1. Barker, C. (2003) *Cultural Studies*. Sage.
2. Byerly, Carolin M. i Karen Ross (2006). *Women & Media*. Bleckwell Publishing.
3. Berelson, Bernard. (1950), "Democratic Theory and Public Opinion", *Public Opinion Quarterly*, 16, 313-330.
3. Drobnjak, Nada ur. (2006). *On je rekla: upotreba rodno senzitivnog jezika*. Kancelarija za ravnopravnost polova Vlade Crne Gore, Podgorica.
4. Milivojević, Snježana (2004). *Žene i mediji: Strategija isključivanja*. Genero, Beograd
5. Moranjak-Bamburać, Nirman, Tarik Jusić, Adla Isanović ur. (2006), [\*Stereotyping: Representation of Women in Print Media in South East Europe\*](#). Medija centar, Sarajevo.
6. Valić Nedeljković Dubravka, ur. (2008). *Kandidatkinje*. NNŠ, Novi Sad. Kniga 3 edicija Medijska sfera.
7. Valić Nedeljković Dubravka (2009). "Stereotipi o profesiji novinar". U *Sloboda izražavanja i ljudska prava novinara u Vojvodini: rezultati istraživanja o položaju novinara i novinarske profesije u Vojvodini*, ur. Danica Todorov. Pokrajinski ombudsman, Novi Sad. Str. 35-41.
8. *Vodič za novinare/ke - nasilje u porodici* (2008). Autonomni ženski centar, Beograd.
9. Ross, Karen (2007), "Women and men as sources in local news", *Journalism*. SAGE Publications, Los Angeles, London, New Delhi and Singapore Vol. 8(4): 449-473.

10. Van Zoonen Liesbet (1994). *Feminist media studies*. SAGE Publications, London-Thousand Oaks-New Delhi.

11. West Candace, Michelle M. Lazar and Cheri Kramarae (2007). "Gender in Discourse", in van Dijk, Teun A., ed. *Discourse as social interaction*. SAGE Publications, Los Angeles, London, New Delhi and Singapore.

## AGENDA

### Prvi dan 22.08.2011. (ponedjeljak)

9,00– 9,30 Otvaranje škole, pozdravne riječi (predstavnik/ca Univerziteta, direktorica Gender centra – Centra za jednakost i ravnopravnost polova Spomenka Krunić)

**Tematska cjelina 1: Rod i društvo: kontekstualni okvir za razumijevanje rodne ravnopravnosti** (3 časa)

9,30 – 11,00 Od osnovnih pojmova rodne ravnopravnosti do filozofije ljudskih (ženskih) prava (doc dr Milena Karapetrović)

11,00 – 11,15 Pauza za kafu

11,15 – 12,15 Političko reprezentovanje (prof. dr Marijana Pajvančić)

12,15 – 13,00 Predstavljanje pokazatelja o zastupljenosti žena u institucijama u Republici Srpskoj (Spomenka Krunić, mr Jelena Milinović)

13,00 – 14,00 Pauza za ručak

**Tematska cjelina 2: Obrazovanje, ljudski resursi i rodna ravnopravnost** (3 časa)

14,00 – 15,00 Pravo na obrazovanje kao ljudsko pravo - međunarodni standardi i Rodni aspekti i rodna perspektiva obrazovanja

15,00 – 17,00 Rodni sadržaj obrazovnih programa: Obrazovanje za rodne uloge ili obrazovanje za rodnu ravnopravnost?

17,00 – 17,30 Diskusija

### Drugi dan 23.08.2011. (utorak)

**Tematska cjelina 3: Normativno – pravni i institucionalni okvir rodne ravnopravnosti** (6 časova)

9,00 – 10,30 opšti normativni okvir rodne ravnopravnosti (međunarodni standardi, ustav, zakoni) (prof dr Marijana Pajvančić)

10,30 – 11,30 Ustavni i zakonski okvir ravnopravnosti polova u Republici Srpskoj (prof dr Mile Dmičić)

11,30 – 11,45 Pauza za kafu

11,45 – 12,00 Praktična vježba – porodično zakonodavstvo - primjer supsidijarnog zakona (dr Darko Radić)

12,00 – 13,00 Institucionalni mehanizmi rodne ravnopravnosti, uporedni pregled (prof. dr Marijana Pajvančić)

13,00 – 14,00 Pauza za ručak

14,00 – 15,30 Institucionalni mehanizmi u Republici Srpskoj (Spomenka Krunić)

15,30 – 16,00 Diskusija

#### **Treći dan 24.08.2011. (srijeda)**

##### **Tematska cjelina 4: *Rodna ravnopravnost u ekonomiji* (6 časova)**

9,00 – 11,00 Rodnost i ekonomska metodologija (prof. dr Tatjana Đurić Kuzmanović)

11,00 – 11,15 Pauza za kafu

11,45 – 13,00 Rodnost i ključni ekonomski domeni (prof. dr Tatjana Đurić Kuzmanović)

13,00 – 14,00 Pauza za ručak

14,00 – 15,00 Budžet i rodno budžetiranje (teorijski kontekst) (mr Jelena Milinović)

15,00 – 16,00 Praktična vježba

#### **Četvrti dan 25.08.2011. (četvrtak)**

##### **Tematska cjelina 5: *Rodna dimenzija kulturnog i umjetničkog stvaralaštva* (5 časova)**

9,00 – 9,45 Značaj kulture i umjetnosti za oblikovanje rodnih odnosa

9,45 – 10,30 Rodne uloge u kulturi i umjetnosti, arhetipi i stereotipi

10,30 – 11,15 Predstava žene kroz istoriju umjetnosti

11,15 – 11,30 Pauza za kafu

11,30 – 12,15 Žena kao subjekat, žena kao objekat

12,15 – 13,00 Moderno doba - žena i pop kultura

13,00 – 14,00 Pauza za ručak

14,00 – 15,00 Kakva je budućnost rodne ravnopravnosti u kulturi

15,00 – 16,00 Praktični dio (film ili nešto slično, diskusija)

#### **Peti dan 26.08.2011. (petak)**

##### **Tematska cjelina 5: *Mediji u rodnom ključu* (5 časova)**

9,00 – 10,00 Istraživanja medija (doc dr Danijela Majstorović)

10,00 – 11,00 Feministička istraživanja medija (doc dr Danijela Majstorović)

11,00 – 11,15 Pauza za kafu

11,15 – 12,15 Tip medija u kontekstu roda (prof dr Dubravka Valić Nedeljković)

12,15 – 13,00 Uloga žene u medijima (prof dr Dubravka Valić Nedeljković)

13,00 – 14,00 Pauza za ručak

14,00 – 15,00 Test

#### **Šesti dan 27.08.2011. (subota)**

11,00 Podjela sertifikata i promocija

### **DODATAK 1: BIOGRAFIJE NASTAVNOG KADRA**

#### **NAPOMENA:**

Biografije nastavnog osoblja Ljetne škole rodne ravnopravnosti date su u obliku i sadržaju koje smo dobili od predavačica i predavača. Gender centar ne snosi odgovornost za eventualne tehničke i sadržajne nedostatke.

#### **Voditeljka škole: prof. dr Marijana Pajvančić**

[marijana.pajvancic@gmail.com](mailto:marijana.pajvancic@gmail.com)

Redovna profesorka na Pravnom fakultetu u Novom Sadu. Predaje Ustavno pravo, Parlamentarno pravo, Izbornu pravo, Ustavno sudstvo, Ustavnosudsku zaštitu ljudskih prava.

### **Značajniji radovi u oblasti ravnopravnosti polova:**

1. *Pravo na ravnopravnost polova*, Novi Sad, 2008;
2. *Ustavni okvir ravnopravnosti polova*, Pravni fakultet, Novi Sad, 2010;
3. *Komentar zakona o ravnopravnosti polova*, FES, Beograd, 2010;
4. *Ravnopravnost polova u političkom životu*, Beogradm UNDP, 2010;
5. *Resolution on Gender Equality*, grupa autora, Novi Sad, 2004;
6. *The New Constitution of Serbia and Gender Equality*; «Globalizacija. com», 2005;
7. *Politička participacija žena – kako do značajnijeg učešća žena u javnom životu*, Zbornik „U susret Zakonu o ravnopravnosti polova – evropska budućnost Srbije“, Beograd, 2006;
8. *Ravnopravnost polova – reprezentovanje u skupštinama i institucionalni mehanizmi*, Zbornik „Pet godina posle“, Novi Sad, 2006;
9. *Ustavni okvir ravnopravnosti polova*, Glasnik advokatske komore Vojvodine br. 2-3/2005;
10. *Zakon o ravnopravnosti polova*, Zbornik „Ka zakonu o ravnopravnosti polova“, Beograd, 2006;
11. *Konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena – kratak osvrt na sadržaj*, Zbornik „Izveštavanje po Konvenciji o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama“, Novi Sad, 2007;
12. *The Constitution and Gender Equality* Zbornik „Ustav i rodna ravnopravnost“, Podgorica 2007;
13. *Žene u Srbiji – izbori 2000 i 2007*, WWW. vitaactiva.si;
14. *Institucionalni mehanizmi ravnopravnosti polova – mogućnosti na lokalnom nivou*, Zbirka „Žene to mogu – kako skrojiti politiku jednakih mogućnosti“, Beograd, 2007;
15. *Rodna ravnopravnost u našoj opštini - priručnik* grupa autora, Novi Sad, 2008. godine, str. 72 – 89;
16. *Povreda zabrane diskriminacije po polu kao osnov ograničenja ljudskih prava*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu, XLIII, br. 2/2009. str. 7 – 21;
17. *Institucionalni mehanizmi ostvarivanja ravnopravnosti polova*, Pravni zbornik – časopis za pravnu teoriju i praksu Udruženja pravnika Crne Gore br. 1 – 2 /2010, str. 431 – 473;
18. *Ustavne institucije ravnopravnosti polova – normativni okvir i praksa u zemljama regiona*, Pravni život br. 14, tom VI, 2009. str. 777 – 789;

19. *Komparativna ustavnost o pravu na medicinski asistiranje začće*, Zbornik „Pravo Evropske Unije – stanje i perspektive“, Pravni fakultet, Niš, 2009. str. 61 – 81;

20. *Beijing a woman in the Balkans*, Zbornik Fifteen years after the Beijing conference and beyond, Budapest, Ljubljana, Tallinn, 2010. str. 25 – 35;

21. *Constitutional Warranties for Gender Equality – Case studies of Serbia and Montenegro*, Zbornik Women in politics stocktaking in South Eastern Europe, Budapest, Ljubljana, Tallinn, 2007, str. 31 – 41;

22. *Ravnopravnost polova u ustavnom razvitku Srbije*, Beograd, SANU, 2010. str. 117 – 136;

23. *Žene u političkim strankama*, Zbornik „Političke stranke u Srbiji“, Beograd, 2005;

24. *Biračko pravo žena*, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu, br. 1-3/1997.

**Aktivnosti na području rodne ravnopravnosti:** Pripremila predloge za institucionalne mehanizme za ostvarivanje ravnopravnosti polova u Republici (parlamentarni odbor, vladino telo, ombud); kao članica ekspertske grupe koja je izradila Odluku o pokrajinskom ombudsmanu radila na formulisanju položaja i nadležnosti zamenika ombudsmana za ravnopravnost polova; Predsednica ekspertske radne grupe za izradu Zakona o ravnopravnosti polova; kao članica ekspertske grupe za izradu Ustava Srbije, koji je formirao predsednik Republike Srbije, formulisala odredbe Ustava o rodnoj ravnopravnosti; članica tima za pisanje Nacionalnog plana aktivnosti za unapređenje položaja žena; organizatorica i voditeljica rodni studija na Univerzitetu Mediteran u Crnoj Gori; inicijatorica regionalne saradnje u procesu usvajanja Ustava u regionu (Srbija, Bosna i Hercegovina i Crna Gora) i radila kao ekspertkinja na formulisanju i implementiranju rodno senzitivnih odredbi u ustave pomenutih zemalja i dr.

Dobitnica nagrade Izvršnog veća AP Vojvodine za ravnopravnost polova.

Dobitnica baklje koju dodeljuje Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Danska za aktivnosti na postizanju realizacije trećeg Milenijumskog cilja - doprinos razvoju ravnopravnosti polova u oblasti nauke.

Ministarka pravde u ženskoj vladi.

## **Doc. dr Milena Karapetrović**

Filozofski fakultet  
Univerzitet u Banjoj Luci  
Bulevar vojvode Petra Bojovića 1a  
78000 Banja Luka, (RS), BiH  
e-mail: milena.karapetrovic@gmail.com

**Zaposlenje:**

-docentkinja na Filozofskom fakultetu (Studijski program filozofija) Univerziteta u Banjoj Luci od 2010. godine (prethodno viša asistentkinja od 2005. godine i asistentknja od 1999. godine)

-novinarka, a zatim glavna i odgovorna urednica u dvonedjeljnom političkom magazinu „Novi Prelom“ (1997-1999);

-novinarka u dnevnim novinama „Glas srpski“, (1993-1997)

**Obrazovanje:**

-Doktorska teza: „Filozofske osnove ideje Evrope i evropskog identiteta“, 2009, Filozofski fakultet Banja Luka

-Magistarska teza: „Problem slobode u Hegelovoj filozofiji – Obale (ne)srećnih ostrva“, 2004, Filozofski fakultet Banja Luka

-Osnovne studije Filozofski fakultet u Banjoj Luci (1994-1998), odsjek filozofija-sociologija

**Rad iz oblasti feminizma/ženskih studija/rodne ravnopravnosti:***Knjige i radovi:*

Ona ima ime (o filozofiji i feminizmu), Bijeljina, Banja Luka: Udruženje žena „Lara“/ARTprint, 2007.

Da se bolje razumijemo (Pregled osnovnih pojmova rodne ravnopravnosti), Bijeljina: Uduženje žena „Lara“, 2009.

„Feministički diskurs u filozofiji – Simon de Bovoar“, Radovi, 11 (2008), Filozofski fakultet Banja Luka, str. 91 – 104

«Pandorina pjesma (Susret filozofske tradicije i feminističke teorije)»; naučni skup „Tradicija i savremenost“ Filozofskog fakulteta u Banjoj Luci 05.11.2004. tekst objavljen u Zborniku radova novembra 2005, (tom II), str. 679 – 691

*Projekti i učešće na konferencijama:*

izlaganje: „U sjeni avatara. O (re)konstrukciji ženskog identiteta“, Međunarodni interdisciplinarni simpozij: „Pitanje identiteta“ (19. Dani Frane Petrića) u organizaciji Hrvatskog filozofskog društva, Cres, 19 – 22. 9. 2010.

„Feministička biblioteka“ (uređivanje i pisanje - feljton, bibliografije i prikazi knjiga tokom od 2006. do 2009. godine na prvom ženskom portalu u BiH, [www.online-lara.com](http://www.online-lara.com) ili [www.zenskiforum.com](http://www.zenskiforum.com)

istraživački rad „Gizela Januševski – prva doktorica na banjolučkom području: Život posvećen medicini“ u okviru projekta „Banja Luka – znamenite žene u istoriji grada“ (koordinatorka: doc. dr Biljana Panić – Babić), 2008 – 2009.

učešće u diskusiji; „Simone de Beauvoir – povodom stogodišnjice rođenja“, u organizaciji Odsjeka za filozofiju Filozofskog fakulteta Zagrebe i Centra za ženske studije Zagreb), Zagreb, održan 26. 9. 2008.

učešće u diskusiji ; Konferencija „Rod i nauka“, u organizaciji Centra za interdisciplinarnu postdiplomske studije Univerzitet u Sarajevu (magistarski program Rodne studije), Sarajevo, održano 4. i 5. 9. 2008.

#### *Treninzi i radionice:*

Seminar za žene u medijima, program Žene to mogu, Organizacija žena „Lara“, Banja Luka, 03.11.2007. (trenerica)

Trening za trenerice (ToT) – u programu Žene to mogu, u organizaciji Organizacija žena „Lara“, Bijeljina, 14. i 15.07.2007

### **Doc. dr Gorana Đorić**

Filozofski Fakultet Niš  
Ćirila i Metodija 2  
18000 Niš  
Republika Srbija  
Email: [gorana@filfak.ni.ac.yu](mailto:gorana@filfak.ni.ac.yu)  
Tel: +381 18 589456

#### **OBRAZOVANJE**

**OKTOBAR 2007** Doktor filozofije, **Univerzitet u Oxfordu** (diploma nostrifikovana na Univerzitetu u Beogradu kao doktor nauka – sociološke nauke). Tema doktorske teze: “The effects of socio-economic transformation on gender inequality in economic wellbeing: the Hungarian experience from 1992 to 1999” (“Uticaj socio-economske transformacije na ekonomsku nejednakost izmedju rodova: madjarsko iskustvo od 1992 do 1999”).

**MAJ 2000** Magistar filozofije, **Centralno-evropski Univerzitet, Budimpesta** i **Otvoreni Univerzitet, London**. Tema magistarske teze: “Gender content of social policy changes in East and Central Europe since 1989” (“Implikacije promena u socijalnoj politici u Istocnoj i Centralnoj Evropi posle 1989, po odnose rodova”).



- MAJ 1998** Magistar sociologije, **Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet**. Tema magistarskog rada: "Žene u analizi klasne pokretljivosti: Rezultati primene različitih pristupa na jugoslovenske podatke iz 1990".
- DECEMBAR 1995** Magistar nauka u oblasti "Društvo i politika", **Centralno Evropski Univerzitet, Prag i Lankaster Univerzitet**. Tema magistarskog rada: "Vertical social mobility of women as a factor of class structure" ("Vertikalna socijalna pokretljivost žena kao faktor klasne structure").
- NOVEMBAR 1984** Diplomirani sociolog, **Univerzitet u Nišu, Filozofski fakultet, departman za Sociologiju**.

### **GRANTOVI I STIPENDIJE**

- 2005 - 2007** Stipendija Programa za akademsku saradnju (Returning Scholar Fellowship, Academic Fellowship Project, AFP, HESP, OSI)
- 2003 – 2005** Stipendija Programa za unapređenje visokog obrazovanja (Local Faculty Fellowship, Civic Education Project, CEP), Budimpešta
- 1998 – 2001:** Stipendija Nafild Koledza, Univerzitet u Oxfordu, UK.
- 1997 – 1998:** Soros/FCO Chevening Stipendija na Univerzitetu u Oksfordu, Bejliol Koledž.
- 1996 –1997:** Stipendija Centralno Evropskog Univerziteta za poslediplomske studije, Budimpešta.
- 1994 – 1995:** Stipendija Centralno Evropskog Univerziteta za poslediplomske studije, Prag.
- 1987 – 1988:** Nagrada Republickog centra za razvoj nauke za najboljeg studenta, Institut za društvena istraživanja Filozofskog Fakulteta univerziteta u Nišu.

### **ZAPOSLLENJE**

- 2009 – do danas:** Docent na Filozofskom Fakultetu u Nišu, Departman za sociologiju, na predmetima Savremene sociološke teorije, Socijalna stratifikacija, Socijalna politika, Institucije modernog društva, Srpsko društvo u tranziciji, Socijalne nejednakosti i siromaštvo.
- 2001 – 2009:** Asistent na Filozofskom Fakultetu u Nišu, Departman za sociologiju, na predmetima Opšta sociologija I (Modrne socioloske teorije), Opšta sociologija II (Sociologija društvenog razvoja). Angažovana za izvođenje nastave iz predmeta Socijalna politika.
- 1988 – 1996:** Asistent pripravnik na Filozofskom Fakultetu u Nišu, Studijska grupa za sociologiju

**1987 – 1988:** Mlađi saradnik Instituta za društvena istraživanja Filozofskog Fakulteta u Nišu

### **ČLANSTVO U UDRUŽENJIMA, IZDAVAČKIM ODBORIMA I KOMISIJAMA**

Urednik *Godišnjaka za sociologiju*

Zamenik predsednika Centra za kontrolu kvaliteta na Univerzitetu u Nišu

International Sociological Association, RC28

European Sociological Association

Srpsko sociološko društvo

Odbor za građansku inicijativu, Niš, SRJ

Izdavački odbor *Facta Univerzitatis*, Univerzitet u Nišu, (2001-2005)

Komisija za reformu nastavnih planova i programa, Filozofski Fakultet, Niš, (2001-2005).

### **PROJEKTI STRUČNOG USAVRŠAVANJA I GRAĐANSKE EDUKACIJE**

- “Škola za Evropu”, Odbor za građansku inicijativu, Niš, (2008 - ).
- “Rodno osetljiva socijalna zaštita”, autor, Projekt „Uspostavljanje i primena sistema akreditacije programa obuke za pružaoce sociojalnih usluga u RS“, Ministarstvo rada i socijalne politike (2008 - ).
- “Kako predavati sociologiju na savremen i zanimljiv način”, koautor, program obrazovanja profesora sociologije u srednjim školama, akreditovan od Ministarstva prosvete i sporta, Republika Srbija (2006 - ).
- “Program razvoja socijalnog dijaloga”, Centar za ljudska prava u Nišu (2005-2006).
- “Politika, građanin i lokalna samouprava”, Odbor za građansku inicijativu, Niš, (2004 - ).
- “Jačanje nevladinog sektora”, Odbor za građansku inicijativu, Niš, (2002-2004).
- “Politika od A to Š”, Odbor za građansku inicijativu, Niš, (1998-2002).

### **AKTIVNOSTI UNAPREĐENJA OBRAZOVANJA I RAZVIJANJA UNIVERZITETSKE SARADNJE**

- 2010 Istraživački projekt *Analiza rodnog sadržaja udžbenika u osnovnoj i srednjoj školi*, Rukovodilac analitičkog tima, OGI, Mena Group, UNDP.
- 2008 - 2009 Učesnik seminara *Rod i visoko obrazovanje*, prezentacija „Integracija rodne perspective u visoko obrazovanje”, seminari u Nišu i Novom Sadu, OEBS, Srbija.
- 2005 – 2007 Program akademske saradnje (Academic Fellowship Project – AFP) između HESP, OSI, Budimpešta i Studijske grupe za sociologiju, Filozofski fakultet Niš.
- 2003 – 2005 Program za unapređenje visokog obrazovanja (Local Faculty Fellowship, Civic Education Project, CEP), Budimpešta
- 2002 - 2005 “Univerzitet u Nišu – SUNY Cortland – projekat univerzitetske saradnje”.
- 2002 – 2005 Suorganizacija Letnje škole političkih nauka za Jugoistočnu Evropu za studente posle diplomce, sa partnerima iz SUNY Cortland i sa Pravnog fakulteta u Nišu.

## **PUBLIKACIJE U OBLASTI RODNIH ODNOSA**

Đorić G, Žunić N. i Obradović-Tošić T, 2010, *Obrazovanje za rodnu ravnopravnost: Analiza nastavnog materijala za Građansko vaspitanje*, UNDP.

Đorić Gorana, 2008, "Making welfare regime analysis sensitive to gender relations" ("Analiza socijalne države i rodni odnosi"), *Sociološki pregled*, vol. XLII, no. 1, str. 3-26.

Đorić G. i Gavrilović D. 2007, "Between pro-natalist population policies and women's reproductive rights: The analysis of exposure of the two discourses in press media after 2000" ("Između pronatalističke populacione politike i reproduktivnih prava žena: analiza pojavljivanja dva diskursa u pisanim medijima posle 2000"), *Sociologija*, vol. XLVIII, no. 1, str. 73-95.

Đorić G. 2005, "Percepcija profesionalnog položaja žena" u N. Popovic, ed. 2005, *Društvena svest, ljudska prava i aktivizam građana u Južnoj i Istočnoj Srbiji*, Odbor za građansku inicijativu, Niš

Đorić G. 2005, "Pregled glavnih nalaza u oblasti ženskih prava" u N. Popovic, ed. 2005, *Društvena svest, ljudska prava i aktivizam građana u Južnoj i Istočnoj Srbiji*, Odbor za građansku inicijativu, Niš

Vilić S. K, Petrušić N, Žunić N. i Đorić G. 2004, *Ljudska prava za žene*, Odbor za građansku inicijativu, Niš.

Zaharijevski D. i Đorić G. 2004, "Strategija za smanjenje rodne neravnopravnosti u nekoliko koraka", u Mitrović Lj. (ed) 2004, *Regionalni razvoj i integracija Balkana u structure EU – balkanska raskršća i alternative*, Filozofski fakultet – Univerzitet u Nišu, Institut za sociologiju, SVEN.

## **IZLAGANJA U OBLASTI RODNIH ODNOSA NA KONFERENCIJAMA**

"Reforming Serbia: between pronatalist population policies and the reproductive rights of women" ("Srbija u tranziciji: između pronatalističke populacione politike i reproduktivnih prava žena"), izlaganje na međunarodnoj konferenciji "Contemporary Structural and Value Changes in CEE Societies", Novembar 2005, u Beogradu.

"Strategija za smanjenje rodne neravnopravnosti u nekoliko koraka", saopštenje na naučnom skupu sa međunarodnim učešćem "Regionalni razvoj i integracija Balkana u structure EU – balkanska raskršća i alternative", jun 2004, Filozofski fakultet i Centar za sociološka istraživanja Niš.

"Marriage, family and income: An emerging association in the post-reform Hungary?" ("Brak, porodica i prihod: Statistička asocijacija u nastajanju u Madjarskoj nakon reforme?"), The 5th Conference of the European Sociological Association, August 2001, Helsinki.

“Sex, family form and income distribution in Hungary” (“Pol, tip porodice i distribucija prihoda u Mađarskoj”), prezentovano na Nuffield Sociology Seminar, May 2001.

“Does the household type matter? The case of Hungarian income distribution during the socio-economic transformation – the update” (“Da li je tip domaćinstva važan faktor raspodele prihoda? Slučaj Mađarske u toku socio-ekonomske transformacije – nova verzija”), poster prezentovan na ISA, RC-28, Mannheim, April 2001.

“Does the household type matter? The case of Hungarian income distribution during the socio-economic transformation” (“Da li je tip domaćinstva važan faktor raspodele prihoda? Slučaj Mađarske u toku socio-ekonomske transformacije”), prezentovano na Harvard-Oxford (Nuffield) – Stockholm Graduate Student Conference, in Oxford, March 2001.

“Income distribution among gender relevant household types in Hungary from 1992 to 1996” (Distribucija prihoda između različitih tipova domaćinstava u Mađarskoj od 1992 do 1996”), prezentovano na ECSR 2000 Family Policy Workshop, Oxford, September 2000.

“The effect of social policy transformation on resource-based gender inequalities in Central/Eastern Europe” (“Efekti socijalne politike na ekonomsku nejednakost rodova u Centralnoj i Istочноj Evropi”), presentovano na Harvard-Nuffield-Stockholm Graduate Student Conference, in Harvard, April 1999.

## **Prof. dr Tatjana Đurić Kuzmanović**

[tanjadjk@eunet.rs](mailto:tanjadjk@eunet.rs)

Univ. Prof. for European economy and Economics at the Higher School of Professional Business Studies, Novi Sad. Studied of development and economics at Faculty of economics, University of Belgrade, and obtained Ph.D. in Economics 1992 (Thesis: The Development Theory and Yugoslav Experience). In 2004 obtained Post-Graduate Diploma in Feminist Development Economics, Institute of Social Studies, The Hague. Teaching at the Master Program "International Gender Research and Feminist Politics" 2008- 2009-2010 on "European Studies: Economic Policy and Gainful Employment", „Introduction to Feminist Economics at Rosa Mayreder College, Wien, Postgraduate interdisciplinary course on Gender and economics, Master Program Feminist economics and Gender Budgeting at University of Novi Sad (2004 - 05) and at Women’s Studies and Research Center in Novi Sad and Belgrade. As gender economics expert was included in preparation of National Plan for Women for Serbia. Independent Study Project (ISP) advisor for World Learning's School for International Training (SIT) Study Abroad program on Gender, Transformation and Civil Society in the Balkans (2003) and Director of the Center for Documentation, Publishing and Research on Youth (CIDID), Belgrade (1984 – 1986). Main research: feminist economics, globalization, gender and development, transition and globalization, gender budgeting

Current publications: 2010, Towards a Theoretical Framework for the Research of Gender Effects in Fscal Policy on Economic Development in the Serbia, ASSA ATLANTA, A, Lee NORDGREN 2009, Gender Regimes and the Challenges of Macroeconomic Paradigm in Serbia in

the light of the Global Financial Crisis, ISC, Faculty of Economics, Belgrade, 2. Vukovic Marija 2008, Poslovno okruženje, textbook AlfaGraf - NS 2007, Nacionalna ekonomija, second edition of Ekonomika Jugoslavije, text book AlfaGraf – NS 2005, *Nova evropska ekonomija*, text book, NS: Sengraf, Novi Sad, Ka rodnom budžetiranju: vodič, Novi Sad: Ženske studije i istraživanja i Futura publikacije, Introduction to Feminist Economics: Household, Market and State, *Globalizacija.com* 2005; "Gender Budgeting and Initiatives in Serbia", *Globalizacija.com* 2005, Violent Conflicts in the Balkans: Impacts, Responses, Consequences (1995-2003), UNRISD Policy Report on Gender and Development, (together with Zarkov Dubravka, Drezgic Rada), 2005; "Gender inequalities in non-transitional and nationalist context in Vojvodina and Serbia during the last decades and some recent trends", in A. Stulhofer and T. Sandfort, eds., *Sexualities in Transition*, 2005, New European Economics, 2005; The enlarged EU and its agenda for a wider Europe: What considerations for gender equality? EU neighbouring countries: the Western Balkans, WIDE Infosheet. Globalising gender equality and social justice, Brussels (Co-author: Mirjana Dokmanović) 2004; Gender and Development in Serbia. From Directed Non-Development to Transition, 2002; Economics of Yugoslavia – Economics of Development and Transition, 2001; Directed Non-Development: (Post)socialist experience and feminist alternatives), 1997; 'From National Economies to Nationalist Hysteria - Consequences for Women', in H. Lutz, A. Phoenix and N. Yuval-Davis, eds., *Crossfires. Nationalism, Racism and Gender in Europe*, 1995...

## **Mr Dragana Petrović**

[dragana.m.petrovic@gmail.com](mailto:dragana.m.petrovic@gmail.com)

1976 – 1978 Postdiplomske studije na Filozofskom fakultetu u Beogradu

1970 - 1975 Fakultet likovnih umetnosti u Beogradu

Radno iskustvo:

od 2007: Savetnica u Upravi za rodnu ravnopravnost

2004 - 2007: Specijalna savetnica u kabinetu Ministra rada, zapošljavanja i socijalne politike

1999 - 2001: Članica Izvršnog odbora Socijaldemokratije/Socijaldemokratske partije

1992 - 1998: Živela i radila u Francuskoj, Italiji i na Malti

1988 - 1992: Profesor na Višoj grafičkoj školi u Beogradu

1976 – 1988 i 1992 – 2004 imala status slobodnog umetnika

Položen profesorski ispit. Položen državni ispit

Državne funkcije:

od 2007: Sekretar Saveta za rodnu ravnopravnost Vlade Republike Srbije

2004 - 2007: Potpredsednica Saveta za ravnopravnost polova Vlade Republike Srbije

2001 - 2003: Potpredsednica Savezne komisije za saradnju sa UNICEF-om i unapređenje položaja žena

2006/2007: Članica Komiteta za jednakost muškaraca i žena Saveta Evrope

Nacionalni projekti:

2005/2006: Nacionalna direktorka Projekta za poboljšanje položaja žena na tržištu rada (UNDP)

2005/2007: Nacionalna koordinatorica Regionalnog projekta o ravnopravnosti polova (UNDP - BiH, Crna Gora, Srbija)

2005/2006: Koordinatorica tima za izradu Nacionalne strategije za poboljšanje položaja žena i unapređivanje ravnopravnosti polova (UNIFEM)

2007: Članica Nacionalnog saveta za pripremu i sprovođenje srpskog predsedavanja Savetom Evrope

Ostale funkcije:

1986 - 1990: Generalni sekretar Saveza likovnih umetnika Jugoslavije

1984 - 1986: Sekretar Udruženja likovnih umetnika Srbije

od 1976 Članica Udruženja likovnih umetnika Srbije (ULUS)

od 1976 Članica Međunarodne asocijacije likovnih umetnika (AIAP) i UNESCO

od 1997 Članica Evropskog pokreta u Srbiji

1985 - 1992 Članica Saveta KNU

od 2000 Osnivačica i članica Upravnog odbora Fonda/Foruma Socijalne i Demokratske Inicijative (FoSDI)

Značajnije aktivnosti: Zamenica šefa delegacije na 38. zasedanju CEDAW Komiteta UN pri predstavljanju Inicijalnog CEDAW izveštaja Republike Srbije u Njujorku 2007, šef državne delegacije na više konferencija Saveta Evrope o ravnopravnosti polova u periodu od 2002 do 2007.god. Učesnica niza evropskih, regionalnih i nacionalnih konferencija, sastanaka i tribina o rodnoj ravnopravnosti, na projektima vezanim za rodnu ravnopravnost od 1999. do danas. Predavačica o ženskoj politici na Letnjem univerzitetu Udruženja političarki Francuske u Bordou 2003 i na dva politička kampa FoSDI - Forum Democraticum o kreativnoj politici na Zlatiboru 2002. i o ljudskim pravima na Paliću 2004. Predavačica na kursu za rodne studije Univerziteta Mediteran u Baru i Podgorici 2009 i 2010, kao i u nizu seminara u organizaciji različitih NVO posvećenih raznim političkim temama, a posebno problematici moderne socijaldemokratije, međunarodnih odnosa, kulturne politike i kulturne antropologije, zatim položaja žena i rodne ravnopravnosti

Umetničke aktivnosti: 12 samostalnih i više grupnih izložbi u zemlji i inostranstvu u periodu od 1976 do 2002, radovi u muzejima, galerijama i privatnim kolekcijama u zemlji i inostranstvu

Strani jezici: govori i piše engleski i francuski, služi se italijanskim

Kompjutersko znanje: Microsoft Office, Adobe Photoshop

**Prof. dr Dubravka Valić Nedeljković**

[dnvalic@gmail.com](mailto:dnvalic@gmail.com)

Šef Odseka za medijske studije Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu. Predavačica i na master i doktorskim studijama na ACIMS Univerziteta u Novom Sadu, (Mediji i rod). Oblasti istraživanja: analiza medijskog diskursa, mediji i rod, mediji i multikulturalizam, medijska etika, medijska regulativa.

Objavila je šezdesetak radova u domaćim i međunarodnim publikacijama, učetovala na mnogobrojnim naučnim i stručnim skupovima u zemlji i inostranstvu, objavila šest stručnih knjiga i monografija.

Radila, pre angažma na Univerzitetu u Novom Sadu, kao novinarka i urednica u Radio Novom Sadu tridesetak godina. Dobitnica je mnogih novinarskih nagrada za informativni radio-program i radio-reportažu.

Aktivna u nevladinom sektoru: jedna od osnivačica i predsednica Upravnog odbora Novosadske novinarske škole, i drugih građanskih inicijativa kao što je i NGO Ženske studije i istraživanja "Mileva Marić Ajnštajn", Specijalističke akademske studije, Asocijacija za kreativnu komunikaciju i debatu.

Živi i radi u Novom Sadu.

#### *Spisak odabranih radova*

**Valić** Nedeljković, D. (1996). A women's Job? Young Women and Democracy, *Women and Media*, No. 3, Amsterdam, 17-19.

**Valić** Nedeljković, D. (2004). Jezik mržnje u predizbornim kampanjama u Srbiji prezentovanim u elektronskim medijima, u *Jezički izazovi Vojvodine Evropi*, zbornik radova, Pedagoški zavod Vojvodine, Novi Sad, 61-64.

**Valić** Nedeljković D. (2006). Prezentiranje žena u medijima i javnosti, međunarodna konferencija *Žene u medijima*, Sarajevo 21-22.septembar 2006.

**Valić** Nedeljković, Dubravka. (Ne)vidljivost žena u političkom TV spotu?. Analiza diskursa političkog TV spota u preizbornoj kampanji '07 u Srbiji. *Link*, 2007, god. 6, br. 57, septembar, str. 23-26. [COBISS.SR-ID [513776996](#)]

**Valić** Nedeljković D. (2007). Medijska iskustva Srbije u praćenju izbora 2007: kvantitativno kvalitativna analiza sadržaja informativnog programa javnog servisa Vojvodine i plaćeni tv spot iz rodne perspektive. Međunarodna konferencija SEE: *Mediji i praćenje izbora, SEEMO i The Guardian*, Opatija 29. jun – 1. jul 2007.

**Valić** Nedeljković, Dubravka (2008). Analiza sadržaja političke TV reklame u predizbornoj kampanji 2008 u Srbiji. U *MIOKO* 002-003/ (ur.) Mirko Sebić. St. 49-63. Novi Sad : FORIN. ISSN 1820-6778, COBISS.SR-ID 228663303.

**Valić** Nedeljković, Dubravka (2008). (Ne)vidljivost žena u političkom TV sporu?- Analiza diskursa političkog tv spota u predizbornoj kampanji 2008. u Srbiji. U *Kandidatkinje*, monitoring prisustva žena kandidatkinja u medijima tokom predizborne kampanje za lokalne i pokrajinske izbore u 2008. Knjiga 3; (ur.) Dubravka Valić Nedeljković. Novosadska novinarska škola i Zavod za ravnopravnost polova Vojvodine. 147-165, ISBN 978-86-904505-9-6; UDK 32-055.2

**Valić** Nedeljković, D. (2009). Tabloidizacija medija u Srbiji. U *Medijski dijalozi*, časopis za istraživanja medija i društva: tematski broj radova sa međunarodnog naučnog skupa II Crnogorski medijski dijalozi: Tabloidizacija medija; (ur.) Mimo Drašković. Godina II, broj 3, jun 2009, ISSN1800-7074; COBISS.CG-ID 12734480, 15-27.

## **Prof. dr Mile S. Dmičić**

Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci

E-mail: [mile.dmicic@live.com](mailto:mile.dmicic@live.com)

Predaje: Ustavno pravo, Izorno i parlamentarno pravo, Ljudska prava i slobode.

Uže naučne i stručne oblasti: Ustavno pravo, Uporedni politički sistemi, zakonodavna, izvršna i sudska vlast, ustavnost i zakonitost, parlamentarno pravo i izborni sistemi, ljudska prava i slobode.

### **Najznačajniji radovi u kojima je, u određenoj mjeri, zastupljena rodna ravnopravnost:**

. Priručnik za praktičnu primjenu Zakona o radu Republike Srpske, Sarajevo, 2007,

- Mogući oblici neposrednog učešća i odlučivanja građana u lokalnoj zajednici, "Značenja", Časopis iz oblasti nauke, kulture, umjetnosti i obrazovanja, Doboj, broj 32/33, 1998.
- Ustavnost i zakonitost i ostvarivanje i zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda u Republici Srpskoj, "Srpska pravna misao", Časopis za pravnu teoriju i praksu, Banja Luka.
- Izborni sistemi i način raspodjele mandata prema izbornim rezultatima i problem rodne ravnopravnosti, Banja Luka, 2000.
- Učešće žena u organima vlasti, Organizacija "Udružene žene" i Helsinški komitet za ljudska prava, Banja Luka, 2006.
- Izorno zakonodavstvo i učešće žena u organima vlasti, Helsinški komitet za ljudska prava i "Udružene žene", Banja Luka, 2005.
- Institucije i mehanizmi ostvarivanja i zaštite ljudskih prava i sloboda u ustavnopravnom sistemu Bosne i Hercegovine, "Advokatura", Banja Luka, broj 7 – 8/2002, str. 98 – 117.
  - Učešće građana u odlučivanju i upravljanju na nivou lokalnih zajednica, "Pravni život", Časopis za pravnu teoriju i praksu, Beograd, broj 9, 2003, tom I, str. 1249 – 1266;
  - Ostvarivanje i zaštita ljudskih prava i sloboda u ustavnopravnom sistemu Bosne i Hercegovine, "Prava čovjeka", Beograd, 2004, broj 5-6, str. 27 – 49.
  - Ombudsman u Republici Srpskoj – zaštitnik legitimnih prava i interesa fizičkih i pravnih lica, "Glasnik pravde", Časopis za pravnu praksu i teoriju, Banja Luka, broj 5, 2000, str. 59 - 68;
  -



Organizacije i učešće u radu Klinike za ljudska prava i slobode na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, a koja je šest godina postojala.

Učestvovao je u tematskim seminarima, radionicama i treninzima kao i izradi informativnih, edukativnih i instruktivnih tekstova iz oblasti rodne ravnopravnosti.

## **Doc. dr Danijela Majstorović**

majstorovic.danijela@gmail.com

### **Obrazovanje:**

LANCASTER UNIVERSITY, Odsjek za lingvistiku, gostujuća akademska istraživačica, Sep-Dec 2006  
UNIVERZITET U BANJOJ LUCI, Filozofski fakultet, Banja Luka, (disertacija: "Analiza diskursa kancelarije Visokog predstavnika (OHRa) u Bosni i Hercegovini- Engleski tekst i lokalni kontekst"), 2006

OHIO UNIVERSITY, College of Communication, magisterij, medijske studije i dokumentarna produkcija, Athens, Ohio, 2003

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI, Filozofski fakultet, dodiplomski studij Engleski jezik i književnost prosjek 9.75/10, 1996-2000

HEIDELBERG COLLEGE Tiffin, OH, Engleska književnost i odnosi s javnošću prosjek 3.8/4, 1998-1999

### **Dokumentarni filmovi:**

Posao snova (dokumentarac o ženama na BiH estradi) premijerno prikazan na Zagreb DOXu, festivalu dokumentarnog filma (februar 2006) kao i na svim glavnim televizijama u BiH.

Kontrapunkt za nju (dokumentarac o trgovini ljudima u BiH) premijerno prikazan na Sarajevo Film Festivalu (avgust 2004) i prikazan na PBS BiH u oktobru 2004.

### **Radno iskustvo**

1996- 2011, prevoditeljka (pismeno i usmeno (konsekutivno i simultano) prevođenje) za razne međunarodne organizacije. Organizovanje sastanaka i konferencija, asistentkinja istraživanja za projekte medijskog razvoja, ekonomske reforme i reforme zdravstva (World Bank, MMF, USAID projekat makroekonomske tehničke podrške, Know-How Fund, SOROS, UN, ECMM, Arbeiter Samariter Fund, US Embassy),

1999- United States Senate, pripravnica u kancelariji senatorke Patty Murray, Seattle, WA,

2001-2003- De Vries Media San Francisco, PBS Channel 13 New York, MTV New York, pripravnica u medijskim kompanijama,

2003-2004 Komunikološki fakultet u Banjoj Luci, viša asistentkinja na predmetima: neverbalno komuniciranje, javni govor, televizija, scenarij, mediji i društvo,

2004-2006 Fakultetu za poslovni inženjering i menadžment, predavačica engleskog jezika,

Od 2007. radi kao docentkinja na Filološkom, Filozofskom i Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Banjaluci na predmetima Angloamerička kultura, Engleski jezik, Kulturološke studije, Komunikologija. Četiri godine obavljala je funkciju voditeljice Studijske grupe za engleski jezik i književnost. Radi kao gostujuća profesorica na Filozofskom fakultetu u Tuzli (predmet: pragmatika), na CIPS-ovom postdiplomskom programu Rodne studije Univerziteta u Sarajevu

(predmet: rod i mediji) te na postdiplomskom programu Filozofskog fakulteta u Kragujevcu smjer Nauka o jeziku (predmet: Jezik i globalizacija).

Od marta 2009. je i aktivna članica Savjeta za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Vlade Republike Srpske. Učestvovala je i vodila brojne naučno-istraživačke projekte: istraživanje Žena u Bosni i Hercegovini između emancipacije i patrijarhata i (2007-2008, Međunarodni forum Bosne), Konstruisanje etničkog i nacionalnog identiteta kod mladih u BiH (2009-2011, RRPP i Univerzitet u Friburgu) kao i projekat naučne saradnje sa Fakultetom za društvene vede Univerziteta u Ljubljani Kritičke i kulturološke studije u postjugoslovenskom prostoru (2010-2011).

Do sada je objavila preko 25 radova u međunarodnim i domaćim naučnim časopisima i jednu monografiju pod nazivom Diskurs, moć i međunarodna zajednica a gostovala je na brojnim međunarodnim i domaćim univerzitetima. Trenutna interesovanja su joj interdisciplinarna i vezana su za kritičku analizu diskursa, komunikologiju, postkolonijalizam, feminizam, marksističku teoriju, dokumentarni film i medijsku pismenost. Sa svojim studentima/studentkinjama, osnovala je čitalačko-diskusionu grupu Jezik, moć i ideologija.

#### **Izbor radova iz oblasti rodnih studija:**

1. Majstorović, D. And Turjačanin, V. (2006) 'The Representation of Women in BiH dailies: Gender and Ethnic Separation in Society' in Moranjak-Bamburać, N., Jusić, T., Isanović, A. (eds) Stereotyping: Representation of Women in Print Media in South East Europe. Sarajevo: Mediacentar
2. Majstorović, D. (2007) Women in Bosnia and Herzegovina Between the Waves: Can a Context-Specific Feminism Help? (Žene u BiH između talasa: Može li kontekstualno specifičan feminizam da pomogne) Zagreb: Zbornik radova Ženske infoteke.
3. Majstorović, D. (2007) Ženski identiteti i diskurs glavnog toka ili o nužnosti feminizma u tranzicijskom društvu (Female identities and the mainstream discourse or on the necessity of feminism in a transitional society). Zbornik radova Žena u društvu. Banja Luka: Filozofski fakultet.
4. Majstorović, D. (2008) Između patrijarhata i emancipacije: ka manifestu feminističkih istraživanja i politika na razmeđima postsocijalizma, poslijeraća i 'tranzicije' (Manifesto for feminist research/policy in Bosnia and Herzegovina: Gender(ed) discourses and subjectivity between critical realism and social constructivism). Puls demokratije. Sarajevo: Open Society
5. Majstorović, D. (2009) Victims, moms and superwomen: gender(ed) discourses and subjectivity in Bosnia and Herzegovina. Medijske politike v postsocializmu. Zbornik, osnovan na evropskem projektu EMEDIATE in konferenci Pedagoškoga inštituta "Mediji in javna sfera". Ljubljana.
6. Majstorović, D. and Mandić, M. (2011) What it means to be a Bosnian woman- analyzing women's talk between patriarchy and emancipation. Living with Patriarchy- Discursive Costructions of Gendered Subjects Across Cultures (eds.) D. Majstorović and I. Lassen. DAPSAC series: John Benjamnis.
7. Majstorović, D. (2011) Više od tolerancije: marksističko-feministička kritika (ne)mogućnosti tolerancije u tranzicijskoj BiH u Tolerancija u društvu, autori Turjačanin, V., Majstorović, D., Turjačanin M., Milosavljević B., Lovrić, S. Centar za kulturni i socijalni popravak. Banja Luka

8. Majstorović, D. (2011) Femininity, patriarchy and resistance in the postwar Bosnia and Herzegovina. *International Review of Sociology* 21(2). Routledge

## **Dr Aleksandra Hadžić-Krnetić**

Ime i prezime: **Aleksandra Hadžić – Krnetić**

Datum i mjesto rođenja: 07.04.1974. Banja Luka

Adresa: Filozofski fakultet, Banja Luka, Vojvode Petra Bojovića 1a, BiH

Telefon: +387 65 638 767

E-mail: [hadzicsandra@blic.net](mailto:hadzicsandra@blic.net)

### **Formalno obrazovanje**

1993 – 1999 Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odeljenje za psihologiju

1999 - 2003 Postdiplomski studij, Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet, Odeljenje za psihologiju

2003 - 2005 Postdiplomski studij, Univerzitet u Banjoj Luci, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju

07.07.2005. Odbranjena magistarska teza pod nazivom "Formiranje religijskih pojmova kod adolescenata i odraslih osoba" na Filozofskom fakultetu u Banjoj Luci, stečeno zvanje magistra psiholoških nauka.

24.02.2011. Odbranjena doktorska teza pod nazivom „Afektivna vezanost i religioznost adolescenata i odraslih osoba“ na Filozofskom fakultetu u Banjoj Luci, stečeno zvanje doktora psiholoških nauka.

### **Zaposlenje**

1998.- 2005. Voditelj grupe, Projekat "Pravda za maloljetnike", Save The Children UK i Centar za socijalni rad, Banja Luka

1999 – 2000 Profesor psihologije Gimnazija, Banja Luka

2000 - 2005 Asistent na predmetima Razvojna psihologija I i II, Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju, Banja Luka

2003 (januar – juni)	Voditelj grupnog rada sa maloljetnicima koji se prvi put pojavljuju kao krivično odgovorni u okviru projekta “Alternativa sudskom postupku”, autor baterije radionica, evaluator programa; Pro-familia, Omladinski komunikativni centar i Centar za socijalni rad Banja Luka.
2003 - 2006	Psihoterapeut voditelj i organizator grupnog rada sa djecom, tokom ljetnjih grupa žena i djece ratom traumatiziranih i socijalno ugroženih kategorija; Koordinacija ženskih grupa, Kuća "Seka", Brač, Hrvatska.
2005 - 2011	Viši asistent na predmetima iz oblasti Razvojne psihologije, Filzofski fakultet, Odsjek za psihologiju, Banja Luka.
2006	Projekat: Pravo na obrazovanje Roma u BiH, Save the Children UK, koautor monografije „Uskraćena Budućnost? Pravo Roma u BiH na obrazovanje“, Save the Children UK.
mart 2011	Pokrenut postupak za izbor u zvanje docenta koji je u toku.

### **Neformalno obrazovanje**

1997 - 2004	Transakciono – analitička psihoterapija
2000 – 2001	Grupno – analitička psihoterapija
2001 – 2002	Kognitivno – bihejvioralna psihoterapija
2001 - 2004	Psihodrama, feministički usmjerena, orijentisana na rad sa traumatiziranimima
2010 (oktobar – decembar)	Program obuke: „Čitanjem i pisanjem do kritičkog mišljenja“, Centar za obrazovne inicijative, Step by Step
2010 -	Porodična sistemska psihoterapija

Objavila više naučnih radova koji se bave maloljetničkom delinkvencijom, razumijevanjem religijskih postavki i različitim relacijama afektivne vezanosti.

### **Spomenka Krunic, dipl.iur.**

[s.krunic@gc.vladars.net](mailto:s.krunic@gc.vladars.net); [spomenkakrunic@gmail.com](mailto:spomenkakrunic@gmail.com)

Direktorica Gender centra - Centra za jednakost i ravnopravnost polova Republike Srpske

### **Značajniji radovi u oblasti ravnopravnosti polova:**

Milinović, Jelena i Spomenka Krunić. *Analiza rada lokalnih zajednica na uvođenju ravnopravnosti polova*. Banja Luka: Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske, 2011.

Milinović, Jelena i Spomenka Krunić. *Učešće u političkom i javnom odlučivanju u Republici Srpskoj. Analiza sa aspekta primjene obavezujućih domaćih i međunarodnih standarda za ravnopravnost polova*. Banja Luka: Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske, 2011.

Milinović, Jelena i Spomenka Krunić. *Ravnopravnost polova u radu i zapošljavanju u Republici Srpskoj*. Banja Luka: Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske, 2011.

Krunić, Spomenka. „Ravnopravnost žena i muškaraca, obaveze, prepreke i mogućnosti“. Rad za naučni skup: Aktuelnost i značaj ljudskih prava, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Pale, oktobar 2010.

Milinović, Jelena i Spomenka Krunić. *Položaj žena na selu u Republici Srpskoj*. Banja Luka: Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske, 2010.

Galić, Nenad, Aleksandra Petković i Jelena Milinović. *Uključi se – u ravnopravnost polova. Priručnik za primjenu principa jednakosti i ravnopravnosti polova u lokalnoj zajednici*. Ur. Spomenka Krunić. Banja Luka: Gender centar Republike Srpske, 2009.

*Sprečavanje i suzbijanje nasilja u porodici*. Ur. Aleksandar Milić, Spomenka Krunić, Jelena Milinović. Banja Luka: Gender centar Republike Srpske, 2009.

Krunić, Spomenka, et.al. *Uvođenje principa jednakosti i ravnopravnosti polova na lokalnom nivou vlasti*. Priručnik za institucionalne mehanizme u lokalnoj upravi. Banja Luka: Helsinški parlament građana i Gender centar Republike Srpske, 2007.

### **Aktivnosti na području rodne ravnopravnosti:**

- Učestvovala u uspostavljanju strukture, funkcije i strateškog okvira za djelovanje Gender centra kao institucionalnog mehanizma za ravnopravnost polova u Republici Srpskoj, 2002;
- Članica u delegaciji Bosne i Hercegovine u Komitetu za ravnopravnost polova Savjeta Evrope, 2003 -2006;
- Učestvovala u izradi Zakona o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini, 2002-2003;
- Koordinisala procesom izrade, na nivou Republike Srpske, i učestvovala u izradi Inicijalnog, Drugog i Trećeg izvještaja Bosne i Hercegovine po Konvenciji o ukidanju svih oblika diskriminacije žena/CEDAW, 2002-2004;
- Koordinisala procesom izrade, na nivou Republike Srpske, i učestvovala u izradi Plana akcije BiH po Pekinškoj platformi za akciju, 2003-2004;
- Koordinisala procesom izrade, na nivou Republike Srpske, i učestvovala u izradi Gender akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu, 2004-2005;
- Učestvovala u izradi Prve regionalne Deklaracije o saradnji institucionalnih mehanizama za ravnopravnost polova i uspostavljanju regionalnog koordinacionog tijela, 2005;

- Koordinisala procesom izrade i učestvovala u izradi Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske, 2004-2006;
- Inicirala i izradila prijedlog odredbi sa standardima za ravnopravnost polova u Zakonu o radu Republike Srpske, 2006;
- Učestvovala kao članica u delegaciji Bosne i Hercegovine u prezentovanju Inicijalnog, Drugog i Trećeg izvještaja Bosne i Hercegovine po Konvenciji o ukidanju svih oblika diskriminacije žena/CEDAW pred nadležnim UN CEDAW komitetom, 2006;
- Koordinisala izradom i sprovođenjem Akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj (jedinствен plan ove vrste u regionu), 2007-2008;
- Učestvovala u izradi i uspostavljanju FIGAP Programa Bosne i Hercegovine (2009-2014) kao finansijskog mehanizma za sprovođenje Gender akcionog plana Bosne i Hercegovine, 2007-2008;
- Učestvovala u izradi Izmjena i dopuna Zakona o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini, 2009;
- Članica Upravnog odbora FIGAP Programa Bosne i Hercegovine, 2009 – u toku ;
- Učestvovala u radu Međunarodne Konferencije žena liderki u javnoj upravi, London, 2008;
- Koordinisala procesom izrade i koordiniše procesom sprovođenja Strategije za borbu protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj, 2009 - u toku;
- Koordinisala procesom izrade i koordiniše procesom sprovođenja Akcionog plana za unapređenje položaja žena na selu Republike Srpske, kao prvog takvog plana u regionu 2009 - toku ;
- Inicijatorka, koordinatorka i učesnica u formulisanju i sprovođenju raznih projekata, kampanja, analiza i istraživanja, te promotivnih i edukativnih programa za unapređenje rodne ravnopravnosti i borbe protiv rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici, te radila na usklađivanju politika, strategija i zakona sa standardima za ravnopravnost polova kako na nivou Bosne i Hercegovine, tako i u Republici Srpskoj.

## **Mr Jelena Milinović**

Dipl. ecc, magistrica Gender / rodnih studija

Šefica Odsjeka za koordinaciju, edukaciju i saradnju

Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske

Kontakt adrese: [j.milinovic@gc.vladars.net](mailto:j.milinovic@gc.vladars.net), [milinovic.jelena@gmail.com](mailto:milinovic.jelena@gmail.com)

### **Strateške aktivnosti u oblasti rodne ravnopravnosti:**

- Učešće u izradi i sprovođenju Akcionog plana za unapređenje položaja žena na selu Republike Srpske, kao prvog takvog plana u regionu 2009 - toku;
- Učešće u izradi i sprovođenju Strategije za borbu protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj, 2009 - u toku;
- Učešće u izradi i sprovođenju FIGAP Programa Bosne i Hercegovine (2009-2014) kao finansijskog mehanizma za sprovođenje Gender akcionog plana Bosne i Hercegovine;
- Učešće u radu Međunarodne Konferencije žena liderki u javnoj upravi, London, 2008;

- Učešće u izradi i sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici u Republici Srpskoj (jedinствен plan ove vrste u regionu), 2007-2008;
- Učešće u izradi Gender akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu, 2004-2005;
- Učešće u izradi i sprovođenju raznih projekata, kampanja, analiza i istraživanja, te promotivnih i edukativnih programa za unapređenje rodne ravnopravnosti i borbe protiv rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici u Republici Srpskoj i BiH.
- Učešće na brojnim stručnim usavršavanjima, konferencijama i seminarima na različite teme iz rodne ravnopravnosti.
- Certifikovana instruktorka za državnu upravu za modul „Ravnopravnost polova i jednake mogućnosti“ – završila devetomjesečni program za instruktore Nacionalne škole za upravu Velike Britanije.

### **Publikacije i radovi:**

Milinović, Jelena. "Women entrepreneurs in post-socialism: women's sacrifice or emancipatory potential? Research on women in entrepreneurship in Banja Luka", *Spiritual practices and economic realities: Feminist challenges*. Renata Jambrešić Kirin i Sandra Prlenda (ur.) Zagreb: Centar za zenske studije i Institut za etnologiju i folkloristiku, 2011. Str. 273-301.

Milinović, Jelena i Spomenka Krunić. *Analiza rada lokalnih zajednica na uvođenju ravnopravnosti polova*. Banja Luka: Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske, 2011.

Milinović, Jelena i Spomenka Krunić. *Učešće u političkom i javnom odlučivanju u Republici Srpskoj. Analiza sa aspekta primjene obavezujućih domaćih i međunarodnih standarda za ravnopravnost polova*. Banja Luka: Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske, 2011.

Milinović, Jelena i Spomenka Krunić. *Ravnopravnost polova u radu i zapošljavanju u Republici Srpskoj*. Banja Luka: Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske, 2011.

Milinović, Jelena i Spomenka Krunić. *Položaj žena na selu u Republici Srpskoj*. Banja Luka: Gender centar – Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske, 2010.

Puhalo, Srđan, Jelena Milinović i Aleksandra Arsenijević-Puhalo. „Socio-psihološke karakteristike apstinentica i glasačica u Bosni i Hercegovini“. *Psihologija* 42(3) (2009): 329-339.

Galić, Nenad, Aleksandra Petković i Jelena Milinović. *Uključi se – u ravnopravnost polova. Priručnik za primjenu principa jednakosti i ravnopravnosti polova u lokalnoj zajednici*. Ur. Spomenka Krunić. Banja Luka: Gender centar Republike Srpske, 2009.

Milinović, Jelena. „Rodno zasnovano nasilje i uloga ravnopravnosti polova u njegovom sprečavanju“. *Sprečavanje i suzbijanje nasilja u porodici*. Ur. Aleksandar Milić, Spomenka Krunić, Jelena Milinović. Banja Luka: Gender centar Republike Srpske, 2009.

Milinović, Jelena. „Humanizacija odnosa među polovima. Zapravo ljubav, a ne samo seks: rod i seksualnost kod adolescenata i adolescentkinja“. *Lavirint puberteta 2. Priručnik za adolescente*.

Ur. Nenad V. Babić. Banja Luka: Fond zdravstvenog osiguranja i JU Službeni glasnik Republike Srpske, 2009. Str. 103-120.

Puhalo, Srđan, i Jelena Milinović. *Kog su roda čitanke?* Banja Luka: Gender Centar Republike Srpske, 2007.

Krunić, Spomenka, et.al. *Uvođenje principa jednakosti i ravnopravnosti polova na lokalnom nivou vlasti*. Priručnik za institucionalne mehanizme u lokalnoj upravi. Banja Luka: Helsinški parlament građana i Gender centar Republike Srpske, 2007.

*Zakon o ravnopravnosti polova u BiH. Oblast X – Mediji*. Nalazi i preporuke Radne grupe. Sarajevo: Agencija za ravnopravnost polova BiH, 2005.

### **Iskustvo u akademskom i istraživačkom radu:**

Avgust-septembar 2009. Voditeljka istraživanja o položaju žena na selu u Republici Srpskoj, za potrebe izrade Informacije Gender centra Republike Srpske o položaju žena u ruralnim sredinama u Republici Srpskoj. Izrada je uključila anketno istraživanje sa lokalnim organima vlasti i nevladinim organizacijama, kao i rodnu analizu prikupljenih podataka.

Juni-juli 2009. Voditeljka seminara „Rodnost i ruralna područja” u okviru oblasti/modula Rod i razvoj, koji vodi dr Marina Blagojević, na Magistarskom programu Gender / Rodne studije u Centru za interdisciplinarnu postdiplomske studije Univerziteta u Sarajevu.

Mart-maj 2009. Lokalna ekspertkinja za Bosnu i Hercegovinu u okviru međunarodnog naučnog istraživanja „Single parents: between the market and the emotions”. Istraživanjem je rukovodila dr Marina Blagojević, a sprovodila ga je nevladina organizacija ZEEKO (Ženska ekonomsko-ekološka inicijativa) iz Beograda. Sprovedeno je u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori. Rad je uključio country studiju i intervjuisanje samostalnih roditelja putem dubinskog upitnika.

Januar – mart 2008. Voditeljka kvalitativnog istraživanja o ženama u preduzetništvu u Banjoj Luci, za potrebe izrade magistarskog rada “Preduzetnice u postsocijalizmu – žensko žrtvovanje ili emancipatorni potencijal? Istraživanje o ženama u preduzetništvu u Banjoj Luci”.

2006-2008. Predavačica na seminaru “Ravnopravnost polova – normativno i stvarno” za studente/kinje prava, Pravna klinika Pravnog fakulteta, Banja Luka, BiH.

2005-2007. Voditeljka istraživanja o rodno osjetljivim udžbenicima i učioničkoj praksi za Republiku Srpsku, u okviru regionalnog projekta „Gender sensitive textbooks and classroom practice in the Balkan region”, podržanog od Fonda otvoreno društvo.

### **Sandra Dukić**

Profesorica likovne kulture . akademska grafičarka

Datum i mjesto rođenja: 9.2.1980 Rijeka, Republika Hrvatska

Adresa: Beogradska 13 Banja Luka, E-mail: [sanduk00@yahoo.com](mailto:sanduk00@yahoo.com)



## **OBRAZOVANJE:**

Akademija umjetnosti, odsjek: likovne umjetnosti, grafika; Banja Luka 1999-2007. Diplomirala 2007. u klasi prof. Branka Miljuša

## **RADNO ISKUSTVO:**

Galerija grad zaposlena kao dizajnerka nakita (2003 – 2005); asistentica kostimografa, "Jel bilo Kneževe večere" Narodno pozorište, Banja Luka (2006); saradnica u izložbenom prodajnom salonu Muzeja savremene umjetnosti, Banja Luka (2007); zaposlena u školi kao profesorica likovne kulture (2008).

## **ISKUSTVO:**

Aktivna članica Asocijacije umjetnika PROTOK (2006 - 2007); Aktivna članica Udruženja likovnih umjetnika Republike Srpske – ULURS (od 2006); Učesnica multikulturalnog seminara "Umjetnost – umetnik - Muzej", ARS AEVI, Collegium artisticum, Sarajevo (2001); Uređivanje interijera i izloga u prodavnici cipela Retro (2006); Uredjenje interijera i eksterijera za međunarodni festival kratkog filma Kratkofil Banja Luka (2007); Dizajnerka nakita i dekorativnih predmeta za kuću (2000 – 2007); Producentica filma "Sigurna kuća" Udružene žene, UNIFEM (2010); Voditeljica radionice, Pitchwise festival ženske umjetnosti (2009); Aktivistica za pomoć ženama u Ljubiji (2009 – 2011); Rad sa stićenicama iz Sigurne kuće za humanitarnu izložbu (2010); Voditeljica radionice sa djecom na temu Korupcija (2010), Producentica filma "Sigurna kuća" Udružene žene, UNIFEM (2011); Predavačica na obuci za službenike u kulturi na temu "Žena u masovnoj kulturi" (2011).

## **GRUPNE IZLOŽBE:**

"Continental Breakfast" Internacionalna izložba savremene vizuelne umjetnosti "Memory (w)hole", Muzej savremene umjetnosti RS, Banja Luka (2006);

Izbor iz grafičke zbirke Akademije umjetnosti, Muzej savremene umjetnosti, Banja Luka (2003);

Završne izložbe II, III i diplomatska izložba, Muzej RS; Muzej savremene umjetnosti, Banja Luka (2000-2002);

Izložba ARS AEVI "Između", Sarajevo (2002);

Finalista za nagradu Zvono za savremenu umjetnost u BIH (2007);

Dislokacija pogleda, Muzej savremene umjetnosti, Banja Luka (2007);

Pitchwise, Festival ženske umjetnosti, Sarajevo (2007);

Medjuprostor, Muzej savremene umjetnosti, Novi Sad (2007);

One lično, Zenica (2008); Huizer Meseum Huizen (2008);

"Sedmica umjetnica BIH" Galerija MAK Sarajevo (2008);

Get ost Basel (2008);

Ona i Ono, Muzej savremene umjetnosti, Banja Luka (2008);

„Međuprostor“, Muzej savremene umjetnosti, Banja Luka; Beogradski kulturni centar, Beograd;  
Muzej revolucije, Novi Sad; Muzeja na grad Skopje, Skopje (2008 – 2009)

Keine angst Laipzig (2010);

NamaTreba Trebinje (2010);

Spaport “Izloženosti“ Banja Luka (2010);

Not So Distant Memory/Boško Boškovic, The Big Screen Project, New York (2011).